

De Midas-methode

Abel Koentjes & Thijs Meeuwisse, 23 oktober 2024

ABSTRACT Abstract is to be written.

Ethiek is het nadenken over juist handelen. In elke organisatie spelen ethische kwesties. Er worden namelijk beslissingen gemaakt die invloed hebben op zowel de degene die de beslissing neemt als op anderen. Ethiek kan helpen bij het maken van de beste keuze.

Een voorbeeld van een beslissing met een ethische dimensie, is het wel of niet invoeren van een innovatie. Elke organisatie wil innoveren om zo de problemen waar ze tegenaan loopt het hoofd te bieden. Voorstanders van innovaties beloven wel eens gouden bergen: door een nieuwe technologie of werkwijze te adopteren, kan men allerlei problemen oplossen. Juist bij dit soort situaties loont het om goed stil te staan bij de gevolgen van een beslissing. Iets lijkt misschien op het eerste gezicht heel mooi, maar als je er beter over nadenkt, kan het zomaar zijn dat een gift eerder een last is.

Om op een gestructureerde manier na te denken over ethische kwesties, heeft **wie?** een methode ontwikkeld: de *Midas-methode*, vernoemd naar de Griekse koning die, net als veel organisaties, verleid werd door een innovatie—alles wat hij aanraakte, werd van goud—maar er al gauw achter kwam dat dit vermogen eerder een vloek dan een zege was.

In deze **paper** (?) bespreken we de Midas-methode, laten we zien wat de voordelen zijn ten opzichte van andere methodes, en leggen we uit hoe deze toegepast kan worden binnen een organisatie. Voor wie extra verdieping zoekt, bespreken we tevens de aansluiting bij de dominante ethische stromingen.

We maken deze methode openbaar, omdat we hopen dat zo andere organisaties kunnen leren van ons werk, en niet het wiel opnieuw uit te hoeven vinden. Wat we hier presenteren is een *minimum viable product*: een bruikbaar startpunt, vanaf waar het mogelijk is de methode te verbeteren. We nodigen geïnteresseerden bovendien uit om mee te denken over verbeteringen voor de Midas-methode.

1 Kernprincipes bedrijfsethiek

In de bedrijfsethiek streeft men naar het inzichtelijk maken van de besluitvorming. Het gaat daarbij zowel om de *overwegingen* die leiden tot een keuze, als om de *gevolgen* van een keuze. Waarden die hierin een rol spelen, zijn:

- Transparantie
- Duidelijkheid
- ...

2 Het ethischdilemmacanvas

Van behoefte naar methode

Voordat we de inhoudelijke methode van de scenariooverkenning gaan bespreken staan we even stil bij de meest gebruikte tool van het Ethics Office, de Midas Methode. Deze hanteert het ethisch dilemma canvas zoals getoond in fig. 1. Het canvas bestaat uit negen stappen. In het kort lopen we deze stappen even langs.

1. **Dilemma**, hier wordt gekeken naar de casus zoals aangeleverd. Kan deze in één zin kort, bondig en compleet geformuleerd worden?
2. **Kennisvergaring**, In deze stap wordt gekeken of er nog informatie mist. Alle relevante info wordt verzameld.
3. **Stakeholders**, wie zijn in dit vraagstuk de stakeholders? Stakeholders zijn iedereen die aangetast wordt door effecten van het dilemma.
4. **Waarden**, alle waarden of kernbelangen van de stakeholders worden op een rijtje gezet.
5. **Conflicten**, hier wordt gekeken welke stakeholders, belangen en onderliggende waarden er met elkaar botsen en waar binnen dit dilemma de conflicten liggen.
6. **Herformulering**, met alle nieuw opgehaalde informatie wordt gekeken of het dilemma, geformuleerd zoals in stap 1 aangescherpt kan worden.
7. **Opties**, met de nu bekende informatie wordt gekeken welke posities en handelingsmogelijkheden er nu reëel zijn.
8. **Impact**, hier kijken we wat de effecten en impact van de mogelijke handelingsmethoden zijn. Dit wordt gedaan aan de hand van een analyse met het zes-kapitalen model.

Bij het behandelen van een ethisch dilemma loopt het Ethics Office met de caseholder stappen 1 tot en met 8 door. Hiermee wordt een basis kader neergezet waar in de ACE op verder gebouwd kan worden. Deze zal vervolgens stap 9 nemen in de vorm van het advies dat ze geven aan de caseholder.

3 Vergelijking met bestaande methodes / voordelen van deze methode

Bestaande methoden zijn vaak toegespitst op een specifiek subdomein van de ethiek. Zo is er een *Digital Ethics Canvas source*

- Digital Ethics
- DEDA

Andere methoden vergen een

- STIR / midstream modulation

De kracht van de Midas-methode ligt in haar brede toepasbaarheid. Ze gaat over organisatorische besluitvorming in het algemeen, ongeacht het thema. Bovendien

Ethisch Dilemma Canvas		Projecttitel:		Datum:	Team:	alliander
Dilemma Bespreek het ethische dilemma dat je wilt aanpakken. Formuleer het ethische dilemma in één zin. 1	Stakeholders Identificeer alle relevante belanghebbenden die nodig zijn om een besluit te nemen in het ethische dilemma. Wat zijn de meest relevante belanghebbenden in het ethische dilemma? 3	Conflicten Bespreek de conflicten in het ethische dilemma. Welke waarden en/of belanghebbenden staan in conflict? Waar komt het conflict vandaan? 5	Herformulering Formuleer de vraagstelling van het ethische dilemma opnieuw met de opgedane kennis. Is er een echt ethisch dilemma? Ben jij degene die een besluit moet nemen in het ethische dilemma? 6	Impact Bespreek de impact van de drie mogelijke besluiten in het ethische dilemma. Houd rekening met de impact op materieel, natuurlijk, sociaal-relatieel, menselijk, intellectueel en financieel kapitaal. 8		
Kennisvergaring Identificeer alle relevante kennis die nodig is om een besluit te nemen in het ethische dilemma. Wat is de meest relevante informatie in het ethische dilemma? 2	Waarden Identificeer alle relevante waarden die nodig zijn om een besluit te nemen in het ethische dilemma. Wat zijn de meest relevante waarden in het ethische dilemma? 4	Opties Selecteer drie mogelijke besluiten in het ethische dilemma. Identificeer de effecten op alle relevante waarden en belanghebbenden in de drie mogelijke besluiten. 7	Besluit Neem een besluit in het ethische dilemma. Wat is het besluit? Waarom neem je het besluit? Wat betekent het besluit voor anderen? Wat ga je doen met de negatieve effecten? Wie is verantwoordelijk voor het besluit? Wie moet geïnformeerd worden? 9			

FIGUUR 1 Het ethischdilemmacanvas

eenvoud en toepasbaarheid. Het bedrijfsleven is het meest gebaat bij een methode die eenvoudig in te zetten is voor concrete casussen.

4 Casus: adviescommissie ethiek Alliander

Bij Alliander N.V. is de Midas-methode reeds succesvol ingezet om ...

Drie voorbeelden:

- Partnerschap met big tech-bedrijf
- Screeningsbeleid medewerkers
- Voorkeursbeleid HR

...

5 Aansluiting bij ethische stromingen